

Fundacja Aktywizacja



**Raport z monitoringu Regionalnych Programów
Operacyjnych oraz Programu Operacyjnego
Wiedza Edukacja Rozwój pod kątem dostępności
projektów dla organizacji pozarządowych
w celach tematycznych CT 8 i CT 9.**

Fundacja Aktywizacja

Raport z monitoringu Regionalnych Programów
Operacyjnych oraz Programu Operacyjnego
Wiedza Edukacja Rozwój pod kątem dostępności
projektów dla organizacji pozarządowych
w celach tematycznych CT 8 i CT 9.

Warszawa 2016

Realizacja:

Fundacja Aktywizacja
ul. Chałubińskiego 9 lok 9a
02-004 Warszawa
e-mail: fundacja@idn.org.pl

Opracowanie: Marcin Dziółko

Współpraca: Agata Gawska

Osoby realizujące monitoring: Pracownicy Fundacji Aktywizacja, w tym przedstawiciele w Regionalnych Komitetach Monitorujących RPO:

Karolina Włodarczyk, Anna Baraniecka, Wojciech Piętka, Ewelina Simińska, Justyna Szpilak, Beata Tomecka-Nabiłczyk, Piotr Sędziak.

Eksperti zewnętrzni: Magdalena Polańska, Anna Mikołajczyk, Piotr Kowalski, Jan Grabowski, Marcin Dziółko.

Data wydania: wrzesień 2016

Spis treści

Spis treści.....	5
Słowo wstępu	6
Skróty. Definicje.	7
Wprowadzenie	9
Opis metodologii prac.	10
Typ beneficjenta – czyli pierwszy poziom dostępu	12
Kryteria – czyli drugi poziom dostępu	19
Premiowanie partnerstwa w działaniach OPS i PCPR	20
Premiowanie podmiotów ekonomii społecznej.....	22
Premiowanie działań partnerskich	24
Pozostałe rozwiązania wzmacniające potencjał trzeciego sektora	32
Wnioski i rekomendacje	36
Dobre praktyki.....	38

Słowo wstępu

Jesteśmy w trakcie realizacji działań w ramach kolejnego okresu programowania Funduszy Strukturalnych dla Polski. Nasza perspektywa, jako organizacji pozarządowych była i być powinna ważnym spojrzeniem na elementy funkcjonującego systemu FS 2014-2020, organizacje pozarządowe są wszakże jednym z kluczowych beneficjentów środków funduszy, a także sprawnym ich operatorem. Istotne jest, aby angażować trzeci sektor na każdym szczeblu funduszowej maszyny, tak aby ich głos był istotny dla wydatkowania środków, które determinują rozwój Polski, w tym głównie w zakresie kluczowym, jakim jest kapitał społeczny.

Niniejszy raport stanowi podsumowanie przeglądu 16 Regionalnych Programów Operacyjnych oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w zakresie dostępności środków dla organizacji pozarządowych. W naturalny sposób analizie zostały poddane cele tematyczne: 8 *Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników* oraz 9 *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*, jako te najbliższe organizacjom pozarządowym. Analiza szeregu dokumentacji pokazała wyraźnie, że organizacje pozarządowe postrzegane są przez instytucje systemu wdrażania funduszy jako te, które powinny realizować działania z zakresu integracji społecznej, a wciąż niedoceniony jest potencjał NGO w zakresie realizacji profesjonalnych projektów w obszarze rynku pracy.

Jako Sieć Pozarządowych Instytucji Rynku Pracy mamy więc przed sobą wyzwanie polegające na pokazaniu administracji, że jesteśmy podmiotami, które chcą i mogą współpracować na etapie programowania oraz poprzez czynny udział w komitetach monitorujących. Musimy także pokazać, że są wśród wielu organizacji pozarządowych także te, które profesjonalnie realizują działania w obszarze rynku pracy i mogą być rzeczywistym wsparciem dla publicznych służb zatrudnienia w realizacji ich działań.

Agata Gawska

Prezeska Fundacji Aktywizacja

Przewodnicząca Sieci Pozarządowych Instytucji Rynku Pracy

Skróty. Definicje.

CT8 - cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

CT9 - cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją

SZOOP - Szczegółowy opis osi priorytetowych

RPO - Regionalny Program Operacyjny

POWER - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

IŻ - Instytucja Zarządzająca

IP - Instytucja Pośrednicząca

KM - Komitet Monitorujący

NGO - organizacja pozarządowa

OWES - Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

ROPS - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PES - Podmiot ekonomii społecznej to zgodnie z zapisami *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.* :

a) przedsiębiorstwo społeczne;

b) podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym: i. podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 r. Nr 43, poz. 225, z późn. zm.), tj. centrum integracji społecznej (CIS) i klub integracji społecznej (KIS), ii. podmioty rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), tj. zakład aktywności zawodowej (ZAZ) i warsztat terapii zajęciowej (WTZ);

c) organizacja pozarządowa prowadząca zarówno działalność odpłatną, jak i nieodpłatną pożytku publicznego zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, z późn. zm.), o ile zatrudnia pracowników;



d) podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na następujące podgrupy:

i. organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych,

ii. ZAZ,

iii. spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych.

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja jest efektem przeprowadzonego monitoringu 16 Regionalnych Programów Operacyjnych oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Do realizacji działań monitoringowych udało się zgromadzić najlepszych ekspertów w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym przedstawicieli NGO w Regionalnych Komitetach Monitorujących, Komitecie Monitorującym PO WER, Komitecie Umowy Partnerstwa czy w końcu przedstawiciela instytucji systemu wdrażania.

Celem monitoringu było sprawdzenie dostępności Funduszy Europejskich dla organizacji pozarządowych.

Analiza koncentrowała się na Europejskim Funduszu Społecznym, a dokładnie na celu tematycznym 8 i 9:

1. Cel tematyczny 8 (CT8) Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

CT8 realizowany jest poprzez działania zaplanowane w ramach osi priorytetowych Regionalnych Programów Operacyjnych oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, gdzie nazwy osi oraz ich numeracja różnią się w zależności od województwa.

Rysunek 1 Wybrane nazwy osi priorytetowych z RPO, w ramach których realizowany jest CT8



2. Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją (CT9).

CT9 realizowany jest poprzez działania zaplanowane w ramach osi priorytetowych Regionalnych Programów Operacyjnych oraz PO WER.

Rysunek 2 Przykładowe nazwy osi priorytetowych z RPO, w ramach których realizowany jest CT9



Opis metodologii prac.

Analizie w obszarze CT8 i CT9 monitorowano zapisy Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), Szczegółowych Opisów Osi Priorytetowych (SZOOP) oraz innych dokumentów programowych np.: *Załącznik 3 do SZOOP RPO WSL 2014-2020. Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań.*

Monitoring objął także dokumentację konkursową, informację o naborach (regulaminy wraz z załącznikami). Weryfikowano zapisy co najmniej jednego konkursu ogłoszonego w 2016r. w ramach każdego działania¹ w analizowanych osiach priorytetowych. W przypadku braku konkursów w 2016 roku, analizowane były konkursy ogłoszone w IV kwartale 2015 roku. Ponadto od członków KM, reprezentujących organizacje pozarządowe zbierano informacje na temat realizowanych działań, interwencji czy powołanych np. grup roboczych.

Monitoring przeprowadzony został w oparciu o kwestionariusz - wystandaryzowane narzędzie do zbierania danych zastanych. Następnie zebrane informacje poddane zostały kategoryzacji

1Działanie – w związku z potrzebą porównania między regionami dokonana została kategoryzacja i agregacja w celu posługiwania się porównywalną jednostką miary. Przez działanie rozumiemy w niniejszym opracowaniu każde działanie opisane w ramach PO, poddziałanie, a nawet typ w ramach działania czy poddziałania, dla którego w SZOOP został określony zakres interwencji, w tym typ beneficjentów mogących realizować konkretny typ projektu. Np. województwo podkarpackie: 6 działań w SZOOP i 6 działań w opracowaniu gdyż nie ma poddziałań ani typów projektów.

i weryfikacji. Przedstawione w kolejnych częściach wnioski wywodzą się z analizy 17 SZOOP wraz z załącznikami, około 90 dokumentacji konkursowych, pozakonkursowych. Zidentyfikowanych zostało ponad 70 kryteriów związanych z przedmiotem analizy.

Dostęp organizacji pozarządowych do Funduszy Europejskich w okresie 2014-2020 jest tematem szerokim, co wynika także z różnic pomiędzy poszczególnymi województwami i wiąże się z nim wiele zmiennych. Niniejsze opracowanie przedstawia analizę w oparciu o weryfikację typów beneficjentów jacy zgodnie z SZOOP mogą się ubiegać o dofinansowanie oraz stosowanych w dokumentacji konkursowej kryteriów, które mogą wpływać na dostęp FE dla NGO.

Wiele organizacji pozarządowych jako problem zgłasza wymagania związane z wkładem własnym, potencjałem finansowym czy też doświadczeniem. Problematiczne są także kryteria związane z trwałością czy efektywnością zatrudnieniową. Wątki te nie były przedmiotem analizy w ramach przedstawionego opracowania. Przedstawione problemy dotyczą wszystkich aplikujących, a temat był podnoszony na wielu forach oraz podczas licznych konsultacji.

Typ beneficjenta – czyli pierwszy poziom dostępu

Szczegółowy opis osi priorytetowych (SZOOP) to dokument określający zasady realizacji programu, osi priorytetowych oraz poszczególnych działań/poddziałań. Znajdują się w nim także informacje na temat typów beneficjentów mogących aplikować o środki w ramach danego działania, poddziałania, czy nawet konkretnego typu projektów. Brak organizacji pozarządowych wśród wymienionych typów beneficjentów najczęściej oznacza brak możliwości aplikowania o środki. Zapisy SZOOP determinują zakres możliwej interwencji, m.in. w oparciu o nie tworzone są dokumenty konkursowe, w tym kryteria. Dokument ten może być na bieżąco, w zależności od potrzeb IZ, aktualizowany, zgodnie z ustalonym trybem. W kilku województwach było już co najmniej dziesięć aktualizacji SZOOP od czasu jego pierwszego zatwierdzenia.

Z przeprowadzonej analizy wszystkich RPO oraz POWER wynika, że zarówno w ramach CT8 i CT9 istnieją działania, w ramach których organizacje pozarządowe nie mogą być beneficjentem. Działania te powtarzają się w większości województw i związane są z konkretnymi typami interwencji.

Funkcjonują też rozwiązania zawężające katalog podmiotów uprawnionych do aplikowania, w ramach poszczególnych osi priorytetowych czy działań, a wśród podmiotów uprawnionych znajdują się organizacje pozarządowe.

Poniższa tabela prezentuje porównanie ogólnej liczby działań zaplanowanych w ramach CT8 i CT9 w poszczególnych województwach do ilości działań, w których NGO nie może być beneficjentem.

Tabela 1 Zestawienie analizy typów beneficjentów w poszczególnych RPO

	Cel tematyczny 8	Ogólna liczba działań	Liczba działań w których NGO nie występują jako typ beneficjenta	Cel tematyczny 9	Ogólna liczba działań	Liczba działań w których NGO nie występują jako typ beneficjenta
dolnośląskie	Oś priorytetowa 8 Rynek pracy	11	2	Oś priorytetowa 9 Włączenie społeczne	13	2
kujawsko-pomorskie	Oś priorytetowa 8 Aktywni na rynku pracy	11	1	Oś priorytetowa 9 Solidarne Społeczeństwo	8	1
lubelskie	Oś priorytetowa 9 Rynek pracy	7	1	Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne	9	2
lubuskie	Oś priorytetowa 6. Regionalny rynek pracy	8	1	Oś priorytetowa 7. Równowaga społeczna	9	4
łódzkie	Oś priorytetowa VIII Zatrudnienie	7	2	Oś IX Włączenie społeczne	8	2
małopolskie	Oś priorytetowa VIII Rynek pracy	10	2	Oś priorytetowa IX Region spójny społecznie	7	2
mazowieckie	Oś priorytetowa VIII - Rozwój rynku pracy	5	1	Oś priorytetowa IX - Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	6	2
opolskie	Oś Priorytetowa VII Konkurencyjny Rynek pracy	6	1	Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna	4	1
podkarpackie	Oś priorytetowa 7 Rynek pracy	5	1	Oś priorytetowa VII Integracja społeczna	4	2

podlaskie	Oś priorytetowa II Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa	10	4	Oś priorytetowa VII Poprawa spójności społecznej	7	1
pomorskie	Oś priorytetowa 5 Zatrudnienie	10	2	Oś priorytetowa 6 Integracja	7	1
śląskie	Oś priorytetowa VII Regionalny rynek pracy	11	2	Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne	15	3
świętokrzyskie	Oś priorytetowa 10. Otwarty rynek pracy	7	1	Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne i walka z ubóstwem	6	1
warmińsko- mazurskie	Oś priorytetowa 10 Regionalny rynek pracy	7	1	Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne	10	1
wielkopolskie	Oś priorytetowa 6. Rynek pracy	9	1	Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne	6	3
zachodniopomorski e	Oś priorytetowa VI Rynek pracy	9	2	Oś priorytetowa VII Włączenie społeczne	9	2

W ramach **CT8** organizacje pozarządowe, podobnie jak inne podmioty, wyłączone są z aplikowania w działaniach dedykowanych Powiatowym Urzędem Pracy. W żadnym z 16 RPO organizacja pozarządowa czy inna niepubliczna instytucja rynku pracy, nie zostały wymienione w SZOOP, jako podmioty mogące być partnerem dla Beneficjenta, czyli Powiatowego Urzędu Pracy. Analogiczne jest także w PO WER Działanie 1.1.

Organizacje pozarządowe mają też ograniczony dostęp w świadczeniu pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES obejmującego działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 149) oraz innych usług świadczonych w ramach tej sieci, określone w przepisach Unii Europejskiej. To działanie w zakresie realizacji ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej EURES realizowane jest najczęściej w trybie pozakonkursowym przez Wojewódzkie Urzędy Pracy. Działania w ramach sieci EURES realizują też Ochotnicze Hufce Pracy.

Kolejny obszar, który wymaga od beneficjentów spełnienia określonych wymagań, dotyczy wdrażania instrumentów finansowych, w szczególności instrumentów zwrotnych, o które aplikować mogą podmioty spełniające kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014².

Działania związane z rynkiem pracy w zdecydowanej większości zgodnie z zapisami SZOOP mogą być realizowane przez „wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)”. Specyfika realizowanych działań może wymagać posiadania doświadczenia w realizacji zadań w konkretnym obszarze tematycznym lub geograficznym oraz wpisu np. do Rejestru Agencji Zatrudnienia czy Rejestru Instytucji Szkoleniowych.

Sporadycznie w ramach **CT8** w SZOOP zastosowane zostały inne przypadki precyzyjnie określające typ beneficjenta dla poszczególnych typów projektów. Przykładem jest RPO Województwa Podlaskiego, Działanie 2.4. *Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmiany*, typ projektu: „*Inicjatywy podejmowane na poziomie lokalnym i regionalnym, mające na celu zwiększanie zdolności*

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0480>

adaptacyjnych przedsiębiorców w szczególności w zakresie organizacji pracy, form świadczenia pracy, promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych, godzenia życia zawodowego i prywatnego”. Dla tego typu projektów zawężony został katalog beneficjentów tylko do: organizacji pracodawców oraz związków zawodowych.

W ramach **CT9** natomiast organizacje pozarządowe w kilku RPO są preferowane poprzez zawężenie typów beneficjentów mogących aplikować o środki w ramach ogłaszanych konkursów. W województwie podkarpackim, dla przykładu w ramach **osi VII. Integracja społeczna** aplikować mogą następujące podmioty :

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną,
- podmioty zatrudnienia socjalnego,
- **podmioty prowadzące Zakłady Aktywności Zawodowej,**
- **podmioty ekonomii społecznej,**
- **podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 poz. 1118, z późn. zm.), statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej.**

Tym samym praktycznie wyłączone z realizacji działań są np. firmy prywatne, w tym szkoleniowe, doradcze czy konsultingowe. Podobne rozwiązania funkcjonują także m.in. w województwie mazowieckim, pomorskim czy dolnośląskim. Natomiast w województwie śląskim, zgodnie z SZOOP w ramach **osi IX. Włączenie społeczne**, aplikować mogą wszystkie podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych, nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych) – z wyłączeniem konkursów dedykowanych np. ROPS, czy akredytowanym OWES.

Analogicznie jak w **CT8**, także w osiach, których celem jest integracja (włączenie) społeczne istnieją działania skierowane tylko do konkretnych podmiotów. W ramach **CT9** takim działaniem, w każdym RPO, jest koordynacja sektora ekonomii społecznej w regionie – jako projekt pozakonkursowy Urzędu Marszałkowskiego, a dokładnie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

W zdecydowanej większości województw zaplanowane są też działania konkursowe lub pozakonkursowe skierowane do Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, w ramach których zgodnie z SZOOP podmioty te stanowią jedyny typ beneficjenta.

Wartym odnotowania pozytywnym przykładem jest **województwo wielkopolskie**, które w ramach działania 7.1.1. *Aktywna integracja – projekty pozakonkursowe realizowane przez OPS, MOPR i PCPR* określiło w SZOOP typ beneficjenta następująco:

- „jednostki organizacyjne jst (ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, miejskie ośrodki pomocy rodzinie)
- organizacje pozarządowe – wyłącznie w charakterze partnera
- podmioty ekonomii społecznej – wyłącznie w charakterze partnera”

Taki zapis ponadto wzmocniony został podczas ogłoszenia konkursu następującym **kryterium dostępu**:

„kryterium partnerstwa (typ 1, 2, 3):Projekt realizowany jest w partnerstwie z jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego oraz podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową działającymi w obszarze włączenia społecznego, posiadającymi doświadczenie w świadczeniu usług społecznych.”

Takie rozwiązanie ma przyczynić się do kompleksowego wsparcia grup docelowych. Tym samym projekty stwarzają przestrzeń do wypracowania modelowych rozwiązań w danej społeczności lokalnej, ponadto cechować się mogą większą trwałością. Trzeba jednak zaznaczyć, że te rozwiązania nie miałyby miejsca, gdyby nie aktywna grupa liderów trzeciego sektora zasiadających w Komitecie Monitorującym RPO w Wielkopolsce, która przyczyniła do istnienia takich zapisów.

W kontekście działań realizowanych przez OPS czy PCPR warto podkreślić, iż wdrożenie instrumentów aktywizacji zawodowej jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Kryteriów tych nie spełniają ani OPS, ani PCPR. Wytyczne te przekładają się na konkretne zapisy w dokumentacji konkursowej, np. kryteria dostępu. W RPO Województwa Podkarpackiego, Działanie 8.2. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym prowadzona przez OPS/PCPR - konkurs nr RPPK.08.02.00-IP.01-18-003/15 zastosowano następujące **kryterium dostępu**:

„Ośrodek pomocy społecznej/powiatowe centrum pomocy rodzinie nie wdrażają samodzielnie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Wdrożenie tych usług jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej. Realizacja wsparcia może odbywać się wyłącznie poprzez zawarcie porozumienia (z PUP), umowy partnerstwa, realizację zadania/zadań przez jednostkę organizacyjną gminy/OPS/powiatu/PCPR tj. CIS/KIS lub na podstawie zlecenia



zadania publicznego organizacji pozarządowej na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie”

Brak możliwości realizacji projektów partnerskich z organizacją pozarządową przy jednoczesnym obowiązku wyłonienia podmiotu lub podmiotów do realizacji poszczególnych zadań może wpływać niekorzystnie na jakość wsparcia kierowanego do uczestników. Jednocześnie ograniczone są możliwości budowania relacji partnerskich na poziomie lokalnym, wzmacniane jest zaś podwykonawstwo i zlecenie usług.

Kryteria – czyli drugi poziom dostępu

Kolejnym dokumentem, którego zapisy determinują to, jakie podmioty i w jakiej konfiguracji mogą aplikować o środki jest dokumentacja konkursowa (regulamin konkursu wraz z załącznikami). Planowane do zastosowania kryteria w ramach danego RPO można także znaleźć w załącznikach do SZOOP (np. Załącznik 3 do SZOOP RPO WSL 2014-2020. Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań). Dokumenty mogą też być publikowane na stronie internetowej, zawierającej informację na temat posiedzeń Komitetu Monitorującego RPO, w tym podjętych uchwał. Dostęp do materiałów uzależniony jest od przyjętych rozwiązań przez poszczególne Instytucje Zarządzające RPO. W każdym województwie do KM wybrani zostali przedstawiciele organizacji pozarządowych, których jednym z obowiązków jest konsultowanie dokumentów w swoich środowiskach. Takimi dokumentami są też kryteria konkursowe, które zatwierdza KM, zanim trafią do dokumentacji konkursowej. Na tym etapie pojawiają się zarówno kryteria dostępu – których zastosowanie wiąże się z dopuszczeniem projektu do konkursu oraz kryteria premiujące poszczególne rozwiązania określoną liczbą punktów.

W tej części opracowania koncentrujemy się na rozwiązaniach premiujących projekty partnerskie oraz udział organizacji pozarządowych, zarówno jako lidera projektu oraz pożądanego partnera. Przedstawiamy konkretne rozwiązania z wybranych programów operacyjnych, które mogą być inspiracją oraz dobrą praktyką do powielania w innych województwach.

Pierwszym wnioskiem płynącym z przeprowadzonej analizy jest zdecydowana dysproporcja między CT9 a CT8 w ilości kryteriów, które premiąją działania partnerskie czy też udział organizacji pozarządowych. Zdecydowanie częściej kryteria premiujące pojawiają się w ramach CT9 w porównaniu do CT8, zarówno w RPO jak i w POWER. W analizowanych konkursach, ogłaszanych przez IP POWER w poszczególnych województwach, nie udało się zidentyfikować kryteriów, które przyznawałyby dodatkowe punkty dla projektów partnerskich (tylko z NGO) czy też niepublicznych instytucji rynku pracy prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Oznacza to, że organizacje pozarządowe utożsamianie są głównie z działaniami z zakresu integracji społecznej, a nie z działaniami z obszaru rynku pracy.

Premiowanie partnerstwa w działaniach OPS i PCPR

Przykład rozwiązania premiującego partnerską realizację inicjatyw w ramach CT9 w województwie wielkopolskim został już wyżej opisany. Podobny mechanizm został też zastosowany w województwie lubuskim w ramach konkursu skierowanego do Ośrodków Pomocy Społecznej.

Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020
CT9
Działanie 7.1 Programy aktywnej integracji realizowane przez ośrodki pomocy społecznej
Kryterium premiujące
<p>Opis kryterium: Projekt realizowany jest we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (pracodawcy, organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni oraz inni interesariusze zidentyfikowani w lokalnych diagnozach społecznych/strategiach. Liczba punktów możliwych do uzyskania – 5. Informację na temat tego wymogu Beneficjent zawiera we wniosku o dofinansowanie.</p>
<p>Uzasadnienie: Celem zastosowania kryterium jest pobudzenie i zintensyfikowanie współpracy pomiędzy instytucjami samorządu a organizacjami pozarządowymi. Zastosowanie tego kryterium powinno przyczynić się do powstawania innowacyjnych i skutecznych rozwiązań problemów i wyzwań lokalnych społeczności. Weryfikacja spełniania kryterium będzie odbywać się na podstawie treści wniosku o dofinansowanie realizacji projektu.</p>

Także w województwie mazowieckim premiowane jest partnerstwo z organizacjami pozarządowymi w ramach *Działania 9.1 typ projektu 1 Integracja osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową, podtyp 2 Aktywna integracja dla włączenia społecznego realizowana przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej (OPS, PCPR)* zastosowano **kryterium merytoryczne szczegółowe:**

projekt realizowany w partnerstwie podmiotów z różnych sektorów.

Uzasadniając takie rozwiązania IŻ wskazują, iż celem kryterium jest zapewnienie lepszej koordynacji i komplementarności działań na danym terytorium prowadzonych przez różne podmioty w odniesieniu do tej samej grupy docelowej lub nastawionych na realizację tych samych celów. Kryterium sprzyja również zapewnieniu w projekcie kompleksowego wsparcia.



Te rozwiązania mogą być inspiracją dla województw, w których realizacja projektów w międzysektorowym partnerstwie nie jest możliwa lub nie podlega premiowaniu w działaniach dedykowanych OPS i PCPR.

Premiowanie podmiotów ekonomii społecznej

Jednym ze sposobów ułatwiającym dostęp NGO do Funduszy Europejskich jest stosowanie kryteriów premiujących za posiadanie statusu organizacji pozarządowej lub wpisywanie się w szeroką definicję podmiotu ekonomii społecznej.

Takie rozwiązania zastosowano m.in. w województwie warmińsko-mazurskim, małopolskim, łódzkim czy zachodniopomorskim. Za spełnienie zdefiniowanego kryterium premiującego beneficjent otrzymuje dodatkowe punkty, określone w regulaminie. Uzasadniając zastosowanie kryterium premiującego podmioty ekonomii społecznej jako realizatorów działań, IZ wskazywały na cel jakim jest włączenie i wzmocnienie na rynku usług podmiotów ekonomii społecznej oraz wsparcie zatrudnienia w istniejących i nowo powstających w województwie podmiotach ekonomii społecznej. Doceniony został też potencjał i doświadczenie PES, a stosowanie takiego kryterium ma wpłynąć na skuteczniejszą walkę z marginalizacją osób bezrobotnych czy też dysfunkcyjnych, a także na tworzenie się nowych miejsc pracy.

Kryteria takie w analizowanej próbie udało się zidentyfikować tylko odnośnie działań zorientowanych na usługi społeczne i zdrowotne, realizowane w ramach CT9.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
CT9
11.2.3 Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe
Kryterium premiujące: Wnioskodawca jest podmiotem ekonomii społecznej.
Preferowane będą projekty realizowane przez podmioty ekonomii społecznej. Rozwój przedsiębiorczości społecznej wpływa pozytywnie na rozwój kapitału ludzkiego, który stawiany jest często jako jeden z najważniejszych czynników decydujących o rozwoju gospodarczym. Kształcenie postaw pro przedsiębiorczych oraz wspieranie powstających lub już istniejących podmiotów ekonomii społecznej pozwoli na skuteczniejszą walkę z marginalizacją osób bezrobotnych czy też dysfunkcyjnych, a także tworzenia się nowych miejsc pracy. Podmiot ekonomii społecznej należy rozumieć zgodnie z zapisami Rozdziału 3, pkt. 15 Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 z dnia 28 maja 2015 roku. Weryfikacja spełnienia kryterium nastąpi na etapie oceny merytorycznej w oparciu o zapisy treści wniosku.

Kryterium punktowe (0/10). wyłącznie w przypadku uzyskania minimum 60 punktów za kryteria merytoryczne. W przypadku spełnienia kryterium projekt uzyska maksymalną liczbę punktów. W przeciwnym przypadku projekt uzyska 0 punktów. Spełnienie kryterium nie jest obowiązkowe. Punkty mają charakter premiowy a ich uzyskanie zwiększa ogólną liczbę punktów przyznanych dla projektu a tym samym może prowadzić do uplasowania projektu na wyższym miejscu w liście rankingowej.

RPO Województwa Łódzkiego
CT9
DZIAŁANIE IX.2 USŁUGI NA RZECZ OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM PODDZIAŁANIE IX.2.1 USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE - 2 typy: Typ projektu - Rozwój usług placówek wsparcia dziennego oraz innych alternatywnych form opieki dla dzieci (powyżej 3. roku życia) i młodzieży, służących integracji społecznej oraz zapobieganiu patologiom. Typ projektu - Rozwój usług medyczno-opiekuńczych dla osób zależnych lub niesamodzielnych, w tym osób starszych lub niepełnosprawnych, służących zaspokojeniu rosnących potrzeb wynikających z niesamodzielności. (tylko usługi społeczne)
Kryterium Premiujące: Projekty podmiotów ekonomii społecznej
Projekt jest realizowany przez podmioty ekonomii społecznej zdefiniowane w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.
Projekty, które otrzymały minimalną ocenę za spełnienie ogólnych kryteriów punktowych weryfikowanych na ocenie merytorycznej otrzymują premię punktową tj. 10 punktów za spełnienie kryterium premiującego. Projekty, które nie spełniają kryterium premiującego nie tracą punktów przyznanych za spełnienie ogólnych kryteriów punktowych weryfikowanych na podstawie zapisów w wniosku.

RPO Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020
CT9
7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym
Kryterium premiujące
W projekcie zaplanowano realizację usług społecznych wyłącznie przez podmioty ekonomii społecznej.
Usługi społeczne zaplanowane w projekcie zostaną zrealizowane wyłącznie przez podmioty ekonomii społecznej. Kryterium ma na celu włączanie usług podmiotów ekonomii społecznej oraz wsparcie zatrudnienie w istniejących i nowo powstających w województwie podmiotach ekonomii społecznej. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. Liczba punktów: 10

Premiowanie działań partnerskich

Znacznie częściej, niż premiowanie tylko podmiotów ekonomii społecznej jako realizatorów działań, IZ premiuje projekty partnerskie.

Z analizy stosowanych mechanizmów premiujących działania partnerskie wyłania się podział na kryteria:

1. premiujące organizacje pozarządowe. Wybrane przykłady³:
 - Kryterium premiujące: Wsparcie w ramach projektu jest realizowane przez podmioty ekonomii społecznej lub w partnerstwie z podmiotem/ami ekonomii społecznej. **(CT9)** RPO Województwa Podkarpackiego Działanie 8.3
 - Kryterium premiujące: W projekcie zaplanowano realizację usług społecznych w partnerstwie administracji publicznej i podmiotu ekonomii społecznej. (Typ projektu 1 - 3). **(CT9)** RPO Województwo Małopolskie
2. premiujące partnerstwa międzysektorowe, zarówno dwu jak i trzy sektorowe. Wybrane przykłady:
 - Kryterium dostępu: W przypadku realizacji 1 typu projektu Wnioskodawca zapewnia, że jest on realizowany w partnerstwie, obejmującym co najmniej po jednym podmiocie z poniższych grup: 1. podmioty publiczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy, 2. podmioty niepubliczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy, 3. przedsiębiorstwa prywatne lub przedsiębiorstwa społeczne. Partnerstwo zapewnia kompleksowe wsparcie uczestników **(CT9)** - RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 Działanie 9.1.
 - Kryterium premiujące: Projekt realizowany jest w partnerstwie trójsektorowym (jednostka publiczna, organizacja pozarządowa, przedsiębiorstwo). **(CT9)** - Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 Poddziałanie 7.4.2.
 - Kryterium merytoryczne – specyficzne fakultatywne: Projekt realizowany jest w partnerstwie, obejmującym co najmniej po jednym podmiocie z każdej grupy: 1. podmioty publiczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy 2. podmioty niepubliczne pomocy i integracji społecznej lub

3

W tabeli poniżej zestawione zostały wybrane kryteria wraz z dokładnym opisem.

ryнку pracy 3.przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa społeczne. **(CT9)** RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Podziałanie 11.2.3

- Kryterium premiujące: Projekt realizowany jest w partnerstwie z NGO, LGD, instytucjami publicznymi, przedsiębiorcami lub instytucjami edukacyjnymi. **(CT8)** - Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 Działanie 8.2
- Projekt realizowany w partnerstwie z NGO lub JST lub instytucją rynku pracy. **(CT8)** Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Poddziałanie 6.3.2

Instytucje Zarządzające, które zdecydowały się na premiowanie partnerstwa podkreślają w uzasadnieniach szereg korzyści płynących z takiego rozwiązania. Poniżej wart podkreślenia przykład z województwa mazowieckiego:

Współdziałanie instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy stanowi jeden z najistotniejszych elementów aktywnej polityki społecznej, umożliwiając angażowanie jak największej liczby podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie – na zasadach pełnego partnerstwa w zakresie zarówno programowania, jak i realizacji projektów. Partnerstwo z podmiotami sektora prywatnego da gwarancję odpowiedniego przygotowania uczestników projektu do wejścia na rynek pracy. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że zaangażowanie przedsiębiorców w realizowane przedsięwzięcia było niskie, a partnerstwa opierały się głównie na współpracy podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych. Włączenie przedsiębiorców w realizację projektów jest jednak niezwykle istotne z punktu widzenia kształtowania pozytywnego wizerunku osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wśród pracodawców i przeloży się na lepsze i trwalsze efekty realizacji projektu.

Analogicznie jak premiowanie PES także potencjał działań partnerskich zdecydowanie częściej dodatkowo punktowany jest w działaniach realizowanych w ramach CT9. W obszarze rynku pracy premiowanie projektów partnerskich, w tym uwzględniających organizacje pozarządowej, to rozwiązanie bardzo rzadkie, ponadto skoncentrowane głównie na działaniach związanych np. z aktywnym starzeniem się czy prozdrowotnymi działaniami realizowanymi w ramach tego celu.

TABELA: Przykłady kryteriów premiujących działania partnerskie. Dobre praktyki.

Tabela 2 Przykłady kryteriów premiujących działania partnerskie. Dobre praktyki.

PO	CT	Działanie/ Podziałanie numer i nazwa	TYP kryterium	nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia kryterium / Liczba punktów
Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020	CT9	DZIAŁANIE 8.3 – ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH	Premiujące	Wsparcie w ramach projektu jest realizowane przez podmioty ekonomii społecznej lub w partnerstwie z podmiotem/ami ekonomii społecznej.	Kryterium ma na celu zapewnienie preferencji dla realizacji usług społecznych przez podmioty ekonomii społecznej zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Weryfikacja spełnienia kryterium będzie odbywać się na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. Zaleca się, aby zapisy świadczące o spełnieniu niniejszego kryterium zostały zawarte w części II wniosku „Wnioskodawca (Beneficjent)” lub/i w pkt 4.4 wniosku	10
Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020	CT8	8.7 Aktywne i zdrowe starzenie się	Premiujące	Kryterium partnerstwa	Czy projekt jest realizowany w partnerstwie z co najmniej jedną organizacją pozarządową, która prowadzi działalność statutową lub posiada udokumentowane doświadczenie z zakresu upowszechniania edukacji prozdrowotnej oraz promocją udziału w badaniach diagnostycznych, których dotyczy projekt? Realizacja projektów w ramach partnerstwa z organizacją pozarządową pozwoli zaangażować większą liczbę podmiotów w rozwiązywanie ważnych problemów społecznych i współpracować z nim na zasadzie równorzędności stron. Doświadczenie posiadane przez organizację pozarządową pozytywnie wpłynie na efektywność projektów. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie projektu	Skala punktowa od 0 do 10 5 pkt. – minimum 1 organizacja pozarządowa 10 pkt. – więcej niż jedna organizacja pozarządowa

PO	CT	Działanie/ Podziałanie numer i nazwa	TYP kryterium	nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia kryterium / Liczba punktów
Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020	CT9	7.6.	Premiujące	W projekcie zaplanowano realizację usług społecznych w partnerstwie administracji publicznej i podmiotu ekonomii społecznej. (Typ projektu 1 - 3).	Współdziałanie instytucji działających w obszarze ekonomii społecznej oraz administracji publicznej stanowi istotny element aktywnej polityki społecznej, umożliwiając angażowanie jak największej liczby podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie –na zasadach pełnego partnerstwa w zakresie zarówno programowania jak i realizacji projektów. Aby kryterium zostało uznane za spełnione należy zawrzeć partnerstwo w rozumieniu art. 33 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020. Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie treści wniosku o dofinansowanie projektu. Liczba punktów: 10	
Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020	CT9	7.4.2	kryterium premiujące	Projekt realizowany jest w partnerstwie trójsektorowym (jednostka publiczna, organizacja pozarządowa, przedsiębiorstwo). Liczba punktów możliwych do uzyskania – 5.	Celem zastosowania kryterium jest osiągnięcie bardziej efektywnych rezultatów proponowanego wsparcia, poprzez tworzenie zespołów składających się z przedstawicieli różnych sektorów. Kryterium wpłynie na zwiększenie ilości zawieranych partnerstw	5

PO	CT	Działanie/ Poddziałanie numer i nazwa	TYP kryterium	nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia kryterium / Liczba punktów
Regionalny Program Operacyjny Województwa a Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	CT9	<p>Poddziałanie: 11.1.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe</p> <p>Typ projektów: Wsparcie dla osób, rodzin lub otoczenia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji</p>	Kryteria merytoryczne – SPECYFICZNE FAKULTATYWNE	<p>Projekt realizowany jest w partnerstwie, obejmującym co najmniej po jednym podmiocie z każdej grupy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. podmioty publiczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy 2. podmioty niepubliczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy 3. przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa społeczne 	<p>Współdziałanie instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz rynku pracy stanowi jeden z najistotniejszych elementów aktywnej polityki społecznej, umożliwiając angażowanie jak największej liczby podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie – na zasadach pełnego partnerstwa w zakresie zarówno programowania jak i realizacji projektów. Partnerstwo z podmiotami sektora prywatnego da gwarancję odpowiedniego przygotowania uczestników projektu do wejścia na rynek pracy.</p> <p>Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że zaangażowanie przedsiębiorców w realizowane przedsięwzięcia było niskie, a partnerstwa opierały się głównie na współpracy podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych. Włączenie przedsiębiorców w realizację projektów jest jednak niezwykle istotne z punktu widzenia kształtowania pozytywnego wizerunku osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym wśród pracodawców i przełoży się na lepsze i trwalsze efekty realizacji projektu.</p> <p>Weryfikacja spełnienia kryterium nastąpi na etapie oceny merytorycznej w oparciu o zapisy treści wniosku oraz na etapie podpisywania umowy o dofinansowanie na podstawie dostarczonego załącznika w postaci podpisanej umowy partnerskiej lub porozumienia.</p>	<p>Kryterium punktowe. Spełnienie kryterium nie jest obowiązkowe. Punkty mają charakter premiowy a ich uzyskanie zwiększa ogólną liczbę punktów przyznanych dla projektu a tym samym może prowadzić do uplasowania projektu na wyższym miejscu w liście rankingowej. Punkty za kryteria merytoryczne specyficzne są przyznawane wyłącznie w przypadku uzyskania minimum 60 punktów za kryteria merytoryczne. W przypadku spełnienia kryterium projekt uzyska maksymalną liczbę punktów. W przeciwnym przypadku projekt uzyska 0 punktów.</p>

PO	CT	Działanie/ Podziałanie numer i nazwa	TYP kryterium	nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia kryterium / Liczba punktów
Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	CT8	8.2/ typ projektu 11 typ projektu Diagnostowanie indywidualnej sytuacji uczestników projektów i pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (w tym pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe), typ projektu 2 Podnoszenie lub zmiana kwalifikacji zawodowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb rynku pracy, typ projektu 3 Pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego.	Kryterium merytoryczne szczegółowe	Projekt realizowany jest w partnerstwie z NGO, LGD, instytucjami publicznymi, przedsiębiorcami lub instytucjami edukacyjnymi.	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie dodatkowymi punktami w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych w partnerstwie m.in. NGO, LGD, instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz instytucji edukacyjnymi, które przyczynią się do osiągnięcia rezultatów projektu.	4

PO	CT	Działanie/ Podziałanie numer i nazwa	TYP kryterium	nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia kryterium / Liczba punktów
Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020	9	Działanie 9.1/ typ projektu 1 Integracja osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową, podtyp 1 Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób oddalonych od rynku pracy w ramach współpracy międzysektorowej oraz 3 Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami.	Kryteria dostępu	W przypadku realizacji 1 typu projektu Wnioskodawca zapewnia że jest on realizowany w partnerstwie, obejmującym co najmniej po jednym podmiocie z poniższych grup: 1. podmioty publiczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy, 2. podmioty niepubliczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy, 3. przedsiębiorstwa prywatne lub przedsiębiorstwa społeczne, zapewniającym kompleksowe wsparcie uczestników	Współdziałanie instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej, rynku pracy oraz przedsiębiorców stanowi jeden z najistotniejszych elementów aktywnej polityki społecznej, umożliwiając zaangażowanie jak największej liczby podmiotów działających na rzecz osób wykluczonych społecznie – na zasadach pełnego partnerstwa w zakresie realizacji projektów. Partnerstwo z podmiotami sektora prywatnego umożliwi odpowiednie przygotowanie uczestników projektu do wejścia na rynek pracy. Spełnienie kryterium jest warunkiem koniecznym do otrzymania dofinansowania. Ocena kryterium jest 0/1. Uzyskanie oceny „0” jest jednoznaczne z odrzuceniem projektu. W przypadku, gdy we wniosku o dofinansowanie przewidziano realizację 2 typu projektu w karcie oceny wniosku powinna zostać zaznaczona odpowiedź „Nie dotyczy”.	0/1

PO	CT	Działanie/ Podziałanie numer i nazwa	TYP kryterium	nazwa kryterium	Definicja	Opis znaczenia kryterium / Liczba punktów
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny 2014+	CT8	Podziałanie 6.3.2 Samozatrudnienie i przedsiębiorczość w ramach ZIT dla rozwoju AKO	Kryteria strategiczne ZIT	Projekt realizowany w partnerstwie z NGO lub JST lub instytucją rynku pracy .	Partnerstwo w projekcie (potwierdzone umową partnerstwa/ porozumieniem o partnerstwie). Partnerstwo z organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy oraz jednostkami samorządu terytorialnego to wartość dodana w postaci współpracy międzysektorowej z jednostkami, które posiadają wiedzę na temat sytuacji lokalnej w Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, znają problemy społeczności lokalnych na danym obszarze, mogą służyć pomocą w rekrutacji grupy docelowej (lub współpracują z jednostkami zajmującymi się grupą docelową projektu). Poza tym jednostki samorządu terytorialnego służą pomocą młodym firmom w dalszym rozwoju poprzez dostęp do funduszy poręczeniowych, pożyczkowych, prowadzi punkty informacyjne dla przedsiębiorców, oferują dodatkowe szkolenia dla firm, współpracują ze służbami zatrudnienia, tworzą sieci współpracy pomiędzy firmami, oferują firmom preferencyjne opłaty lokalne i podatki w specjalnych strefach, służą promocją na własnych witrynach internetowych zawierających elementy potrzebne przedsiębiorcom. Skala oceny:	Skala oceny: Wnioskodawca realizuje projekt w partnerstwie z NGO lub JST lub instytucją rynku pracy – 2 pkt, Wnioskodawca nie realizuje projektu w partnerstwie z NGO lub JST lub instytucją rynku pracy – 0 pkt. Kryterium będzie oceniane w oparciu o pkt. 2.3 wniosku o dofinansowanie.

Pozostałe rozwiązania wzmacniające potencjał trzeciego sektora

Wyżej opisane rozwiązania można skategoryzować i opisać jako działania bezpośrednio wpływające na udział NGO w realizacji działań w ramach Programów Operacyjnych. W tej części przedstawiamy mechanizmy o charakterze bardziej pośrednim, których zastosowania mogą w sposób istotny wpływać na realizację polityk publicznych angażujących trzeci sektor. Ponadto warto je podkreślić, gdyż nie są to powszechne praktyki.

Pierwsze z takich rozwiązań wiąże się z działaniami, co do których zdecydowana większość NGO nie miała dostępu, gdyż aplikować mogły podmioty posiadające akredytację OWES lub dotyczy projektów dedykowanych ROPS. W ramach tych projektów w poszczególnych województwach realizatorzy zostali zobligowani do stosowania m.in. klauzul społecznych oraz zlecenia zadań lub usług w ramach projektu z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W **województwie kujawsko-pomorskim** minimum 20% zleczanych przez OWES usług winna być zleczana podmiotom ekonomii społecznej w przypadku zakupów nieobjętych Ustawą z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

Przykłady:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020
CT9
Działania 9.4 – nabór w trybie pozakonkursowym
Kryterium stosowania klauzul społecznych
<p>Wnioskodawca zapewnia, że w projekcie dokonane zostaną co najmniej dwa zamówienia z wykorzystaniem klauzul społecznych zgodnie z ustawą z 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych lub dokonane zostaną dwa zamówienia u podmiotów ekonomii społecznej w przypadku zakupów nieobjętych ustawą z 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych. Zastosowanie klauzul społecznych lub zakupów u podmiotów ekonomii społecznej pozwoli zarówno pozyskać potrzebne do realizacji projektu dobra i usługi, ale także wpłynie na realizację celów społecznych. ROPS, który odpowiada za koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie, swoim działaniem powinien upowszechniać ideę społecznie odpowiedzialnych zakupów.</p> <p>Kryterium zostanie zweryfikowane na podstawie zapisów wniosku o dofinansowanie projektu.</p>

Kolejnym rozwiązaniem jest dbałość o komplementarność form wsparcia i logikę interwencji w ramach CT9. W województwie lubuskim OWES (podziałanie 7.6.1.) ma współpracować z beneficjentami projektów realizowanych w ramach pozostałych działań, w celu wspierania tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W ramach zastosowanego **kryterium dostępu**:

w oparciu o treść wniosku o dofinansowanie weryfikowany będzie opis działań w ramach projektu zakładających współpracę z Beneficjentami projektów w ramach poddziałań 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.1, 7.4.2 zakładającą ukończenie przez uczestników projektów pełnej ścieżki reintegracji i włączenie ich w życie społeczne oraz znalezienie zatrudnienia. W przypadku braku planowanej współpracy wnioskodawcy z w/w podmiotami wpisującymi się w katalog beneficjentów projektów w ramach poddziałań 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.1, 7.4.2, wniosek nie spełniający kryterium będzie odrzucany. W dostępie do wsparcia w zakresie tworzenia miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw społecznych preferowane są osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z projektów w ramach 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.1, 7.4.2, a których ścieżka reintegracji wymaga dalszego wsparcia w ramach poddziałania 7.6.1. (nie mniej niż 20% uczestników projektu stanowią uczestnicy projektów realizowanych w ramach Działań/Poddziałań: 7.1, 7.2, 7.3, 7.4.1, 7.4.2)

Podobne rozwiązania funkcjonują w województwie **opolskim** czy **kujawsko-pomorskim**.

Innym rozwiązaniem jest wzmacnianie PES poprzez tworzenie **sieci kooperacji**. W województwie warmińsko-mazurskim założono, iż w okresie programowania 2014-2020 istotną kwestią z punktu widzenia koordynacji ekonomii społecznej będzie tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ). Sieci mają za zadanie wypracowanie ścieżki współpracy między instytucjami działającymi na rzecz środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ocena spełnienia kryterium polega na przypisaniu mu wartości logicznych „tak” albo „nie”. Weryfikacja spełnienia kryterium nastąpi w oparciu o zapisy treści wniosku na etapie oceny merytorycznej.

Kolejnym rozwiązaniem, które zastosowano m.in. w **województwie pomorskim**, jest ocenianie poziomu zatrudnialności w PES na poziomie merytorycznych kryteriów strategicznych I stopnia.

Kryterium zdefiniowano następująco:

Ocenie podlega stopień, w jakim projekt przyczyni się do zatrudnienia uczestników projektu w podmiocie ekonomii społecznej.

0 pkt – mniej niż połowa uczestników projektu, którzy uzyskali zatrudnienie w ramach projektu zostanie zatrudnionych w podmiocie ekonomii społecznej. 1 pkt – co najmniej połowa uczestników projektu, którzy uzyskali zatrudnienie w ramach projektu zostanie zatrudnionych w podmiocie ekonomii społecznej. 2 pkt – wszyscy uczestnicy projektu, którzy uzyskali zatrudnienie w ramach projektu zostaną zatrudnieni w podmiocie ekonomii społecznej

Rozwiązanie takie zastosowano m.in. w *poddziałaniu 6.1.2. AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA* oraz w *poddziałaniu 6.3.2. PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ*. Waga punktowa w skali całego projektu nie jest znacząca, niemniej rozwiązanie może mieć pozytywny wpływ na sektor w regionie.

Podsumowując, zidentyfikowane rozwiązania można podzielić na bezpośrednio oraz pośrednio wpływające na dostęp NGO do FE. Do pierwszej grupy zaliczymy m.in. zawężone grupy potencjalnych beneficjentów zawierające NGO, kryteria premiujące projekty partnerskie czy też PES jako beneficjentów lub partnerów w projekcie. Do drugiej zaś stosowanie klauzul społecznych czy zlecenie usług NGO, a także działania sieciujące środowisko oraz wzmacniające współpracę między beneficjentami.

Poszczególne regiony różnią się w przyjętych rozwiązaniach. Szukając dobrych praktyk warto zwrócić uwagę na rozwiązania stosowane m.in. w województwie wielkopolskim, mazowieckim, zachodniopomorskim, kujawsko pomorskim, podkarpackim, dolnośląskim czy lubuskim.

Warto też podkreślić, że kryterium, które obowiązywało w danym konkursie nie musi w kolejnym nadal będzie obowiązywać. Dlatego warto monitorować zarówno już funkcjonujące mechanizmy, które uznamy za dobre rozwiązania w celu ich utrzymania. Należy też wychodzić z inicjatywą zmian w dotychczas funkcjonujących mechanizmach nie dopuszczających rozwiązań w których dostrzegamy potencjał. Propozycje zmian mogą być zgłaszane m.in. reprezentantom organizacji pozarządowych w KM. Listę nazwisk członków KM można znaleźć na stornie poszczególnych RPO. Podobnie jak regiony różnią się przyjętymi rozwiązaniami w dokumentach programowych, tak zróżnicowany jest charakter prac KM oraz zaangażowanie zarówno przedstawicieli NGO w KM jak i środowiska NGO w regionie. Także w tym obszarze warto czerpać z dobrych praktyk funkcjonujących w Wielkopolsce, gdzie przy KM utworzono grupę roboczą do spraw społeczeństwa obywatelskiego. Celem grupy jest wypracowywanie wspólnych stanowisk organizacji pozarządowych wobec zasady partnerstwa, równouprawnienia płci, równych szans i niedyskryminacji (w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami różnego typu), a także zrównoważonego rozwoju. Prężnie działa także



środowisko w województwie świętokrzyskim, czy kujawsko pomorskim. W tym ostatnim, np. kryteria do poszczególnych konkursów były wysyłane do konsultacji ze środowiskiem pozarządowym, m.in. poprzez Grupę na FB ("*Komitet Monitorujący RPO WK-P - Grupa NGOsowa*").

Wnioski i rekomendacje

Typ beneficjenta. Realizacja działań dedykowanych konkretnym podmiotom jest uzasadniona i wynika z przeprowadzonych analiz oraz wiąże się z dokumentami strategicznymi. Jednocześnie zamykanie drogi do realizacji projektów partnerskich ogranicza budowanie modelowych rozwiązań na poziomie zarówno lokalnym jak i regionalnym. Rekomenduje się, by działania, w których aplikować mogą określone podmioty np. PUP, ROPS, zawierały katalog podmiotów, które mogą być partnerami w realizacji projektów ze szczególnym wskazaniem na NGO. Projekty takie powinny być dodatkowo premiowane, jeżeli przyczyniają się do realizacji celów horyzontalnych i wzmacniają logikę interwencji założoną w EFS.

NGO to też instytucja rynku pracy. Z przeprowadzonej analizy jednoznacznie wynika, że kryteria premijące zarówno NGO jako beneficjentów jak i międzysektorowe projekty partnerskie funkcjonują głównie w ramach CT9. Podobne mechanizmy w ramach CT8 stosowane są incydentalnie. Rozwiązania takie mogą wynikać z utożsamiania NGO z działalnością o charakterze integracyjnym, a nie z agencją zatrudnienia czy instytucją szkoleniową. Brak w ramach CT8 wskazanych rozwiązań premijających udział NGO w realizacji wsparcia może wpływać negatywnie na ich rozwój, a także osłabiać plany deinstytucjonalizacji usług świadczonych na rzecz rynku pracy.

Projekty konkursowe/pozakonkursowe dla OPS i PCPR. Rekomenduje się, by podmioty te mogły aplikować w partnerstwie z PES (szeroka definicja zgodna z wytycznymi obejmująca wszystkie podmioty), a inicjatywy takie były dodatkowo premiowane. Wdrożenie rekomendacji może zostać poprzedzone zarówno analizą rynku regionalnego, jak i wielowymiarową analizą porównawczą wybranych RPO, gdzie te rozwiązania funkcjonują w porównaniu do regionów nie dopuszczających lub nie premijających rozwiązań partnerskich.

Współpraca Beneficjentów. Kooperacja ma na celu dbałość o utrzymanie logiki interwencji i kompleksowość ofert wsparcia. Wykorzystanie rozwiązań zastosowanych w kilku RPO w kontekście współpracy i kontynuacji wsparcia pomiędzy działaniami realizowanymi w ramach danej osi (CT9) jest działaniem wartym powielania. Możliwa jest też implementacja tych rozwiązań, w celu stworzenia ścieżki wsparcia między celami tematycznymi. Rozwiązania powinny określać mechanizmy ułatwiające uczestnikom działań realizowanych w ramach CT9 płynne przejście i możliwość korzystania z form wsparcia w ramach CT8.

Komitet Monitorujący. Sprawnie zarządzany przez IZ KM, otwarty na dialog, konstruktywną krytykę oraz czerpiący z doświadczeń ekspertów wchodzących w jego skład, to jeden z kluczowych czynników kreowania logiki interwencji w ramach EFS w regionie. Przykładem może być województwo wielkopolskie, w którym zidentyfikowano wiele rozwiązań premiujących partnerstwo, sieciowanie oraz dostępność FE dla NGO. To także region, w którym bardzo aktywne w KM są przedstawicielki i przedstawiciele 3 sektora. IZ decydując się na formę pracy KM, która zakłada organizację spotkań roboczych przed posiedzeniami KM, daje czas i przestrzeń do dyskusji nad rozwiązaniami. Triadę dopełnia prężnie działający ROPS, który jest także inicjatorem oraz akceleratorem wielu pomysłów i rozwiązań.

PES jako usługodawca - pracodawca. Upowszechnienie stosowania w kryteriach dostępu oraz premiujących klauzul społecznych czy zlecenia zadań zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zarówno w CT9, jak i w CT8 np. w działaniach dedykowanych PUP, ROPS, OPS, ale także tam, gdzie głównymi beneficjentami będą podmioty gospodarcze spoza sektora ekonomii społecznej.

Dobre praktyki

Rysunek 3 Dobre praktyki

Obszar dobrej praktyki	Program Operacyjny	Treść kryterium
Współpraca trójsektorowa	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 Poddziałanie 7.4.2. (CT9)	Kryterium premiujące: Projekt realizowany jest w partnerstwie trójsektorowym (jednostka publiczna, organizacja pozarządowa, przedsiębiorstwo).
Współpraca trójsektorowa	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Podziałanie 11.2.3 (CT9)	Kryterium premiujące: Projekt realizowany jest w partnerstwie, obejmującym co najmniej po jednym podmiocie z każdej grupy: 1. podmioty publiczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy 2. podmioty niepubliczne pomocy i integracji społecznej lub rynku pracy 3. przedsiębiorcy lub przedsiębiorstwa społeczne.
Współpraca trójsektorowa	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego Działania 8.4 –z wyłączeniem konkursów objętych mechanizmem ZIT (CT9)	Kryterium premiujące: Czy projekt będzie realizowany w ramach partnerstwa publiczno-społecznego- prywatnego?
Współpraca trójsektorowa	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego Działanie 8.1.	Kryterium merytoryczne szczegółowe: Projekt realizowany w partnerstwie wielosektorowym o charakterze podmiotowym tj. sektory: - społeczny, prywatny, publiczny/rząd i samorząd/partnerstwo samorządów różnych szczebli, - przedmiotowy – sektory różnych polityk publicznych, partnerstwo sieciowe tj. podmiotów tożsamyh ze względu na rodzaj ich działalności.
Klauzule społeczne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego Działania 9.4 – nabór w trybie pozakonkursowym(CT9)	Kryterium stosowania klauzul społecznych
Podzlecenie NGO	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego Poddziałanie 9.4.1.	Kryterium dostępne B.1.15 W przypadku zlecenia zadań lub usług w ramach projektu minimum 20% ich wartości winna być zlecana podmiotom ekonomii społecznej w przypadku zakupów nieobjętych Ustawą z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych
NGO - pożądaný typ partnera	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Poddziałanie 6.3.2	Kryterium premiujące: Projekt realizowany w partnerstwie z NGO lub JST lub instytucją rynku pracy.(CT8)

Obszar dobrej praktyki	Program Operacyjny	Treść kryterium
NGO - pożądany typ partnera	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego Działanie 8.3 (CT9)	Kryterium premiujące: Wsparcie w ramach projektu jest realizowane przez podmioty ekonomii społecznej lub w partnerstwie z podmiotem/ami ekonomii społecznej
NGO - pożądany typ partnera	Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 Działanie 7.1 3 (CT9)	Kryterium premiujące: Opis kryterium: Projekt realizowany jest we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (pracodawcy, organizacje pracodawców, przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni oraz inni interesariusze zidentyfikowani w lokalnych diagnozach społecznych/strategiach.
NGO - pożądany typ partnera	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 Poddziałanie 7.1.1. (CT9)	kryterium dostępu: kryterium partnerstwa (typ 1, 2, 3):Projekt realizowany jest w partnerstwie z jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego oraz podmiotem ekonomii społecznej i/lub organizacją pozarządową działającymi w obszarze włączenia społecznego, posiadającymi doświadczenie w świadczeniu usług społecznych.
NGO - pożądany typ beneficjenta	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 11.2.3 (CT9)	Kryterium premiujące: Wnioskodawca jest podmiotem ekonomii społecznej.
NGO - pożądany typ beneficjenta	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 Oś VII Integracja społeczna (CT9)	n.d. Dobra praktyka wiąże się z przyjętym katalogiem beneficjentów określonym w SZOOP dla całej osi.
Sieciowanie	RPO WKP Poddziałanie 9.4.1.	Kryterium dostępowe B.1.9 Projekt zakłada współpracę z beneficjentami Działań 9.1, 9.2, 9.3 w celu wspierania zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej osób wychodzących z WTZ, CIS, placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych tego typu placówek w ekonomii społecznej oraz zakładów poprawczych



